

Jeugd in het Beetsenhuis: herinneringen van de jongste dochter van Nicolaas Beets / Ada Geertruide Went-Beets; bezorgd door Peter van Zonneveld. – Leiden: Athenae Batavae, 2003. – 80 p. : ill. ; 24 cm
ISBN 90-71398-05-6 Prijs € 12,-

De Beetscollectie te Leiden: inventaris van papieren en drukken uit het bezit van Nicolaas Beets (1814-1903) berustend in de Bibliotheek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde / samengest. door André Bouwman ; met medew. van Ellen Krol ; ingel. door Peter van Zonneveld. – Leiden: Universiteitsbibliotheek Leiden, 2003. – 443 p. : ill. ; 24 cm. – (Codices Manuscripti ; 36)
ISBN 90-74204-11-2 Prijs € 40,-

Bij de herdenking van de honderdste sterfdag van de laatste, echte dichter des vaderlands – want ik zie de Nederlandse bevolking bij de zeventigste verjaardag van Gerrit Komrij nog niet massaal de vlag uitsteken – verscheen een inventaris van papieren en drukken uit het bezit van Nicolaas Beets, samengesteld door André Bouwman. Beets en na hem zijn kinderen hebben veel bewaard: foto's, souvenirs, brieven, handschriften, overdrukjes van artikelen en een groot aantal boeken, waaronder tientallen exemplaren van de *Camera Obscura*. Al dit materiaal is nu op een heldere en systematische manier ontsloten, terwijl de haastige onderzoeker via twee indices nog een snelle doorgang geboden wordt naar personen en organisaties van wie sporen in het archief aanwezig zijn en naar het werk van Beets zelf, zowel van gepubliceerde als ongepubliceerde teksten.

In de lijst van gedrukte werken is bovendien een complete bibliografie van de *Camera Obscura* opgenomen. Bijzonder prettig is ook dat als er met betrekking tot een publicatie relevant materiaal is overgeleverd in de afdeling papieren, dat daar in de inventaris van de drukken keurig naar wordt verwezen. Zo wordt bijvoorbeeld bij de eerste druk van de *Camera Obscura* verwezen naar D 46-56, naar onder andere correspondentie, vragen en recensies die betrekking hebben op de *Camera*, naar A 22, een brief van Beets aan Bernard Gewin die als voorstudie heeft gediend voor een van de opstellen in de *Camera*, en naar F 6, een dossier met illustraties die bij de werken van Beets gebruikt zijn. Bouwman heeft dankzij dit voortreffelijke werk niet alleen de onderzoekers van persoon en werk van Beets, maar iedereen die belang stelt in de negentiende eeuw een enorme dienst bewezen.

Tegelijkertijd met de verschijning van de inventaris heeft Peter van Zonneveld nummer G 83/1 openbaar gemaakt. Het betreft de herinneringen van de jongste dochter van Nicolaas Beets, Ada. Zij was zijn vijftiende kind en werd geboren in 1871, toen haar vader al hard op weg naar de zestig was. De ruim dertig jaar eerder verschenen *Camera Obscura* was toen al een klassieker en de populariteit van haar vader als dichter ongekend. Hij was niet alleen populair bij het volk, maar ook een geziene gast in de hogere kringen en hij onderhield goede relaties met het Nederlandse Hof. Hij was een man van groot aanzien en de herinneringen van Ada draaien dan ook bijna uitsluitend om haar vader. Met zijn dood in 1903 eindigen dan ook deze memoires.

Op al die aandacht voor vader is één uitzondering: het verhaal van een gedwarsboomde liefde. Ada is nog een meisje als zij verliefd wordt op een jongen met wie zij in het geheim gaat wandelen en soms ook zoenen. Als vader Beets dit via een anonieme brief ter ore komt, is hij woedend. Maar Ada is koppig en weigert haar liefde op te geven. Dan legt Beets haar huisarrest op, een situatie die zes jaar zou duren. Pas als Ada inziet dat haar vader nooit toestemming zal geven tot een huwelijk met de intussen predikant geworden jongeman, geeft ze haar verzet op en doet ze met pijn in haar hart afstand van haar jeugdliefde. Twee jaar later wordt zij opnieuw verliefd en dit keer gelukkig wel op iemand die aan de eisen van haar vader voldoet. Met hem is zij getrouwd, maar haar eerste liefde is ze nooit vergeten.

In zijn inleiding bij deze uitgave onthult Peter van Zonneveld de reden van het tirannieke gedrag van Beets. Hij wist dat de vader van de jongen alcoholist was en overtuigd als hij was van de erfelijkheid van overmatige drankzucht, weigerde hij Ada met haar geliefde te laten trouwen. Ada zelf heeft dat waarschijnlijk niet geweten, in haar herinneringen is het haar oudere, ongehuwde zuster Aleide die zij een voor haar ongunstige invloed op haar vader verwijt.

Van Zonneveld heeft er goed aan gedaan om inventarisnummer G 83/1 te publiceren. Ada kan onderhoudend vertellen en los van de interessante anekdotes over haar beroemde vader geven haar herinneringen ook een aardig inzicht in het leven van een meisje uit de hogere kringen aan het einde van de negentiende eeuw. Het wachten is op de volgende publicatie uit deze rijke collectie.

Olf Praamstra

Tijdschrift voor

**Nederlandse
Taal- & Letterkunde**

uitgegeven vanwege de Maatschappij
der Nederlandse Letterkunde te Leiden

2

2004 | jaargang 120